

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Για τον Γεώργιο Καραϊσκάκη

21-22 Αυγούστου 2015

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015

Άγιος Βλάσιος Αγρινίου

(Προαύλιος χώρος Γυμνασίου, ώρα έναρξης 6:00μ.μ.)

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015

Μεσολόγγι (Τρικούππειο Πολιτιστικό Κέντρο,

(ώρα έναρξης 9:00 π.μ.)

Θέμα Συνεδρίου:

Η προσωπικότητα και
η δράση του αρχιστράτηγου
Γεωργίου Καραϊσκάκη
στην Επανάσταση του 1821:
Από την πρώτη πολιορκία
του Μεσολογγίου μέχρι
και τη Μάχη της Αράχωβας.

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης.
Γύψος επιζωγραφισμένος με κέρι,
φυσικό μέγεθος (1993).
Έργο του Βασίλη Παπασάικα.

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:

Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αιτωλοακαρνανίας

Σχολικοί Σύμβουλοι Φιλολόγων Αιτωλοακαρνανίας

Αιτωλική Πολιτιστική Εταιρεία (ΑιΠΟΕ)

Γυμνάσιο & Λύκειο Αιτωλικού και Γυμνάσιο Αγίου Βλασίου

Σύλλογος Φίλων της ιστορικής μνήμης της μάχης της Κορομηλιάς και του Θεάτρου

Σύλλογος ΑγιοΒλασιτών Αγρινίου

Πολιτιστικός Σύλλογος Καραμανείκων «Ο Καραϊσκάκης»

Πολιτιστικός και εξωραϊστικός Σύλλογος Κυπαρίσσου

Πολιτιστικός Σύλλογος Χούνης

**Οδυσσέας Ελύτης, Μικρός ναυτίλος
[Προβολέας δ']**

Σκηνή δεύτερη: *Μια ειδική επιτροπή που επέχει θέση Στρατοδικείου καταδικάζει τον Γεώργιο Καραϊσκάκη ως «επίβουλον και προδότην της πατρίδος».*

Σκηνή Τρίτη: *Με καταδίκη σε θάνατο ρίχνεται στις φυλακές ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης*

Σκηνή τέταρτη: *Κυριακή πρωί, στο Ναύπλιο, έξω απ' την εκκλησία, ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας πέφτει κάτω από τις σφαίρες των Μαυρομιχαλαίων.*

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΑΓΡΙΝΙΟΥ
ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Επιστημονικό Συνέδριο
Για τον ΓΕΩΡΓΙΟ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ
21-22 Αυγούστου 2015
Άγιος Βλάσιος Δήμου Αγρινίου και Μεσολογγίου

Θέμα:

**Η προσωπικότητα και η δράση του αρχιστράτηγου Γεωργίου
Καραϊσκάκη στην Επανάσταση του 1821:
Από την πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου
μέχρι και τη Μάχη της Αράχωβας.**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015,

(ΑΓΙΟΣ ΒΛΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ)

ΠΡΩΙ

10.00 π.μ.: Επιμνημόσυνη Δέηση –κατάθεση Στεφάνων στην «Αναμνηστική στήλη ευγνωμοσύνης για τον Αρχιστράτηγο Γ. Καραϊσκάκη και τους πεσόντες υπέρ της Ελευθερίας στη Μάχη του Σοβολάκου ή Αγίου Βλασίου (16 Ιαν. 1823)».

*Τόπος: Καραμανέικα, 39ο χιλιόμετρο
εθνικής οδού Αγρινίου – Καρπενησίου.*

Συντονισμός-Επιμέλεια:

Πολιτιστικός Σύλλογος Καραμανεϊκών «Ο Καραϊσκάκης».

11.00 πμ. Επίσκεψη των συνέδρων στα ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ (τοποθεσία Κορομηλιά), όπου έγινε και η ιστορική μάχη (Ιαν. 1823) λίγες μέρες μετά την πρώτη αποτυχημένη πολιορκία του Μεσολογγίου.

ΑΠΟΓΕΥΜΑ

(ΠΡΟΑΥΛΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ)

18.00-18.30: ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ-ΕΓΓΡΑΦΗ

18.30-18.50: ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

- Δήμος Αγρινίου
- Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Π.Ε. Αιτωλ/νίας
- Διευθυντές Σχολείων Δευτεροβάθμιας Αγ. Βλασίου και Αιτωλικού
- Πολιτιστικοί Σύλλογοι περιοχής Παρακαμυλίων Δ. Αγρινίου

18.50-19.00: ΕΝΑΡΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ από τον Πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής κ. Απ. Βετσόπουλο.

Α΄ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο:

Βασίλειος Πατρώνης, Νικόλαος Βάρσος, Χρυσούλα Σπυρέλη

19.00-19.15: Μαρία Παν. Παναγιωτοπούλου, *Ευρυτανικά βιβλιογραφικά δεδομένα για το στρατηγό Γεώργιο Καραϊσκάκη.*

19.15-20.00: Ιωάννης Νεραντζής, *Τεκμήρια Τοπικής Ιστορίας: Δημητρίου Αινιάνος, γραμματέως, συμπολεμιστού και πρώτου βιογράφου τού στρατηγού Γ. Καραϊσκάκη, Άπαντα: Αποδελτίωση και ερευνητική διήθηση.*

20.00-20.15: Απόστολος Βετσόπουλος, *Η δράση του Γεωργίου Καραϊσκάκη στην Αιτωλοακαρνανία κατά τη διάρκεια της δεύτερης πολιορκίας του Μεσολογγίου, Απρίλιος 1825-Απρίλιος 1826-Το στρατόπεδο της Δερβέ-κιστας.*

20.15-21.00: Βαία Σπυρέλη, *Θεατρική γραφή και αναπαράσταση στο μνημονικό τόπο Ταμπούρια Καραϊσκάκη του ιστορικού γεγονότος. Η μάχη του Σοβολάκου ή της Κορομηλιάς (1823).*

21.00-21.15: Ηλίας Υφαντής, *Η προφορική παράδοση για τη “Μάχη του Αγίου Βλασίου ή Σοβολάκου (1823)” συντελεστής στην επανασταματοδότηση της μνήμης. Η περίπτωση της μαρτυρίας του Ζαχαρία Στουρνάρα.*

21.15-21.30: Συζήτηση

21.30-21.45: Διάλειμμα

21.45-22.00: Θεατρικά δρώμενα με θέμα «Στιγμιότυπα από την ιστορική πορεία του Γ. Καραϊσκάκη». Οργάνωση και συμμετοχή: Σύλλογος Φίλων της ιστορικής μνήμης της μάχης της Κορομηλιάς και του Θεάτρου.

22.00-22.30: *Τραγούδια για τον Γ. Καραϊσκάκη.* Το δημοτικό τραγούδι ο Γιάννης Κάτσιος, από το Λαογραφικό Όμιλο "Κατσαντώνης" Λεπενούς.
Ακολουθεί μουσικό ημίωρο με δημοτικούς χορούς και τραγούδια. Συμμετέχει το Εργαστήρι Λαογραφίας και Πολιτισμού "*Το Χοροστάσι*".

• Την πρώτη μέρα στο χώρο του συνεδρίου (σε αίθουσα του Γυμνασίου) θα λειτουργήσει έκθεση ζωγραφικής της Χριστίνας Σωτηροπούλου με θέμα: «Η Φύση και ο τόπος μας δεμένα με την Τέχνη».

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015,
(ΤΡΙΚΟΥΠΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Ι. Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ)

9.00: ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

- Δήμος Ι. Π. Μεσολογγίου
- Αιτωλική Πολιτιστική Εταιρεία
- Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Π.Ε. Αιτωλ/νίας
- Διευθυντές Σχολείων Δευτεροβάθμιας Αιτωλικού Δήμου Ι. Π. Μεσολογγίου

Β΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο:

*Παναγιώτης Κοντός, Νεραντζής Ιωάννης,
Σπύρος Παπαθανασίου*

9.15 - 9.30: Γιάννης Αντωνόπουλος, *Γ. Καραϊσκάκης και Α. Μαυροκορδάτος: Η συνάντηση της παραδοσιακής αρματολικής κοινωνίας με τη συντεταγμένη πολιτική εξουσία στη διάρκεια της επανάστασης του 1821.*

9.30 - 9.45: Δημήτριος Παντελοδήμος, *Η Δίκη του Γεωργίου Καραϊσκάκη στο Αιτωλικό*

9.45-10.00: Ιωάννης Κατσαβός, *Είσοδος Γ. Καραϊσκάκη στο πολιορκούμενο Μεσολόγγι και παραμονή επί τριήμερο (26-29 Οκτωβρίου 1825).*

10.00-10.15: Απόστολος Βετσόπουλος και Κώστας Παπατσίρος, *Η μάχη της Αράχωβας, 18-24 Νοεμβρίου 1826 και ο στρατηγός Γεώργιος Καραϊσκάκης.*

10.15- 10.45 Συζήτηση

10.45-11.15 Διάλειμμα

Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο:

*Βετσόπουλος Απόστολος, Κότσαλος Ευθύμιος,
Φραγκαναστάσης Αναστάσιος*

11.15-11.30: Θεόδωρος Τομαράς, Γεώργιος Καραϊσκάκης: *ο ήρωας και άνθρωπος, με τη ματιά του Γιάννη Βλαχογιάννη.*

11.30-11.45: Γεώργιος Σταθόπουλος και Ματθαίος Σταμούλης, *Η θέση και ο ρόλος των αγαλμάτων του Γ. Καραϊσκάκη. Η περίπτωση του Μεσολογγίου και του Δραγαμέστου.*

11.45-12.00: Αλεξάνδρα Χρήστου, Γεώργιος Καραϊσκάκης – *Τεκμήρια μνήμης. Η συλλογή Ν. Ψημμένου.*

12.00-12.15: Χρυσούλα Σπυρέλη, *Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης στη νεοελληνική ποίηση. Η Δικαίωση νυν και αεί.*

12.15-12.45: Συζήτηση

12.40-13.15: Συμπεράσματα –ΛΗΞΗ

• Μετά το πέρας του Συνεδρίου οι Σύεδροι θα επισκεφτούν

- τον Κήπο των Ηρώων της Ι. Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

- τον Ιερό Ναό της Παναγίας στο ΑΙΤΩΛΙΚΟ, όπου έγινε η Ιστορική Δίκη του Καραϊσκάκη την 1 Απριλίου του 1824.

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:

- Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αιτωλοακαρνανίας
- Σχολικοί Σύμβουλοι Φιλολόγων Αιτωλοακαρνανίας
- Αιτωλική Πολιτιστική Εταιρεία (ΑιΠΟΕ)
- Γυμνάσιο & Λύκειο Αιτωλικού και Γυμνάσιο Αγίου Βλασίου
- Σύλλογος Φίλων της ιστορικής μνήμης της μάχης της Κορομηλιάς και του Θεάτρου
- Σύλλογος ΑγιοΒλασιτών Αγρινίου
- Πολιτιστικός Σύλλογος Καραμανεϊκών «Γεώργιος Καραϊσκάκης»
- Πολιτιστικός και εξωραϊστικός Σύλλογος Κυπαρίσσου
- Πολιτιστικός Σύλλογος Χούνης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Βετσόπουλος Απόστολος, *δρ νεότερης και σύγχρονης ιστορίας του University of London, Σχολικός Σύμβουλος (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)*

Αντωνόπουλος Γιάννης, *δρ. Ιστορίας Πανεπιστήμιο Παρισίων*

Κοντός Παναγιώτης, *Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, πρόεδρος Αιτωλικής Πολιτιστικής Εταιρείας*

Νεραντζής Ιωάννης, *δρ Ιστορικής Γεωγραφίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Σχολικός Σύμβουλος*

Πατρώνης Βασίλειος, *Αναπληρωτής καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών*

Σπυρέλη Χρυσούλα, *δρ. νεοελληνικής λογοτεχνίας, Σχολική Σύμβουλος*

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
(Με αλφαβητική σειρά κατά ιδιότητα)

Παπαθανασίου Σπύρος, Διευθυντής Δ.Ε. Π.Ε.Αιτωλ/νίας

*

Βετσόπουλος Απόστολος, Σχολικός Σύμβουλος, Π.Ε.Αιτωλ/νίας

Νεραντζής Ιωάννης, Σχολικός Σύμβουλος, Π.Ε.Αιτωλ/νίας

Σπυρέλη Χρυσούλα, Σχολική Σύμβουλος, Π.Ε.Αιτωλ/νίας

*

Γιαννόπουλος Κωνσταντίνος, Πρόεδρος του Πνευματικού,
Κοινωνικού και Αθλητικού Κέντρου Ι. Π. Μεσολογγίου

Λαναρά Σοφία, Αντιπρόεδρος του Πνευματικού, Κοινωνικού και
Αθλητικού Κέντρου Ι. Π. Μεσολογγίου

Παπαγεωργίου Μαρία, Πρόεδρος Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου
Αγρινίου (Κ.Ε.Δ.Α.)

*

Βάρσος Νικόλαος, Διευθυντής Γυμνασίου Αγίου Βλασίου,
Π.Ε.Αιτωλ/νίας

Κότσαλος Ευθύμιος, Διευθυντής Γυμνασίου Αιτωλικού,
Π.Ε.Αιτωλ/νίας

Φραγκαναστάσης Αναστάσιος, Διευθυντής Γενικού Λυκείου
Αιτωλικού

*

Θεοδωρόπουλος Γεώργιος, πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου
Καραμανεϊκών «Γεώργιος Καραϊσκάκης»

Μέντζος Τριαντάφυλλος, Αντιπρόεδρος Συλλόγου ΑγιοΒλασιτών
Αγρινίου

Παπαγεωργίου Καλλιρρόη, πρόεδρος Σύλλογος ΑγιοΒλασιτών
Αγρινίου

Πρωτογέρου Στέλλα, πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Χούνης

Σπυρέλης Πέτρος, πρόεδρος Συλλόγου Φίλων της ιστορικής μνήμης
της μάχης της Κορομηλιάς και του Θεάτρου

Σωτηροπούλου Χριστίνα, πρόεδρος Πολιτιστικού και εξωραϊστικού
Συλλόγου Κυπαρίσσου

II. Περιλήψεις

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ (Χαρακτικό ΒΑΣΩΣ ΚΑΤΡΑΚΗ)

BUST OF GEORGE KARAISSAKI (Engraving VASOS KATRAKI)

(Με αλφαβητική σειρά)

Γιάννης Αντωνόπουλος,

«Γ. Καραϊσκάκης και Α. Μαυροκορδάτος: Η συνάντηση της παραδοσιακής αρματολικής κοινωνίας με τη συντεταγμένη πολιτική εξουσία στη διάρκεια της επανάστασης του 1821»

Η άφιξη του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου στην Ελλάδα των επαναστατικών χρόνων της ελληνικής εθνεγερσίας του 1821 και η ιδιαίτερα σημαντική παρουσία του στο πολιτικό και διοικητικό προσκήνιο του αγώνα, χάρη στις ικανότητες και τη μόρφωσή του, θα τον κατατάξουν ως τον σπουδαιότερο Έλληνα πολιτικό της Επανάστασης και έναν από τους κύριους πρωταγωνιστές αυτής της περιόδου. Το γεγονός, όμως, αυτό θα τον φέρει αντιμέτωπο με τις ντόπιες εκείνες δυνάμεις – τους ένοπλους αρματολούς καπετάνιους και τους προεστούς – την παραδοσιακή δηλαδή ελληνική αριστοκρατία, οι οποίες ασκώντας την επαρχιακή διοίκηση και εξουσία και εμπορούμενοι από έναν αναρχούμενο εγωκεντρικό ομοιοταγισμό και τάσεις πολιτικής ανεξαρτησίας, πολύ δύσκολα υποτάσσονται σε οποιαδήποτε έννοια νομιμότητας και γενικότερου κρατικού συμφέροντος που υποτίθεται πως ο ίδιος ο Μαυροκορδάτος εκπροσωπούσε και προωθούσε. Ιδιαίτερα, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, παλαιός αρματολός και χαρακτηριστικός τύπος ένοπλου παραδοσιακού ηγέτη, με εξαιρετικές στρατιωτικές και ηγετικές ικανότητες, δεν μπορούσε να ανεχθεί στο πρόσωπο του Μαυροκορδάτου την έκφραση της συντεταγμένης πολιτικής εξουσίας που αυτός επιθυμούσε να επιβάλλει. Οι δύο άνδρες, οι οποίοι εκπροσωπούσαν δύο εντελώς αντίθετους κόσμους, δεν άργησαν να έρθουν σε σύγκρουση και να αποτυπώσουν στην ελληνική ιστορία ένα από τα πιο κλασικά παραδείγματα σκληρότατου ανταγωνισμού, από την μία πλευρά αυτών που εκπροσωπούσαν τον ξενόφερτο δυτικότροπο εκσυγχρονισμό της ελληνικής πολιτικής και κοινωνικής ζωής και από την άλλη αυτών που παρέμεναν αναγκαστικά λόγω προέλευσης, καταγωγής και πολιτικού ρόλου, προσκολλημένοι στις παραδοσιακές μορφές εξουσίας και πολιτικής λειτουργίας. Επομένως, ως στόχος αποτελεί η ανάδειξη των σημαντικότερων χαρακτηριστικών της συγκρουσιακής σχέσης αυτών των δύο

κορυφαίων παραγόντων της ελληνικής επανάστασης του 1821 του Γεωργίου Καραϊσκάκη και του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου καθώς και των αντίστοιχων κοινωνικών δυνάμεων που αυτοί εκπροσωπούσαν και εξέφραζαν.

Γιάννης Αντωνόπουλος
δρ. Ιστορίας Πανεπιστήμιο Παρισίων, Ιστορικός, ΕΑΠ
E-mail: jeanantonopoulos@hotmail.com

Απόστολος Βετσόπουλος,

«Η δράση του Γεωργίου Καραϊσκάκη στην Αιτωλοακαρνανία κατά τη διάρκεια της δεύτερης πολιορκίας του Μεσολογγίου, Απρίλιος 1825-Απρίλιος 1826-Το στρατόπεδο της Δερβέκιστας»

Οταν τον Απρίλιο του 1825 ο Καραϊσκάκης διορίστηκε από την Κυβέρνηση Αρχιστράτηγος των ελληνικών δυνάμεων της Δυτικής Ρούμελης με σκοπό την αντιμετώπιση των στρατευμάτων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας υπό τον Μεχμέτ Ρεσίτ πασά Κιουταχί στην αρχή και στη σύμπραξη αυτών με το στράτευμα των Αιγυπτίων του Ιμπραήμ από τα τέλη του 1825 κατά τη δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου, ήρθε στην Δυτική Ελλάδα και δημιούργησε στρατόπεδο στην οχυρή τοποθεσία της Δερβέκιστας. Στα μέσα Σεπτεμβρίου 1825 ο Καραϊσκάκης, αφού συγκρότησε στρατόπεδο στο Δραγαμέστο (Αστακός), στις 28 Σεπτεμβρίου νίκησε τους Τούρκους στον Καρβασαρά (Αμφιλοχία) και στις 26 Οκτωβρίου 1825 εισήλθε στην πόλη του Μεσολογγίου για να συνεργαστεί με τους πολιορκημένους στην κατάστροψη σχεδίου απόθησης των δυνάμεων του Κιουταχί από το Μεσολόγγι. Επειδή δεν υπήρξε συμφωνία με τον οπλαρχηγό Δημήτριο Μακρή, στις 30 Οκτωβρίου 1825 ο Καραϊσκάκης έφυγε από το Μεσολόγγι και επέστρεψε στο Δραγαμέστο. Έχοντας ως ορμητήριο το Δραγαμέστο, ο Καραϊσκάκης, αφού έπιασε το δερβένι ανάμεσα στη Λάσπη και το Ερίβιον την 1η Νοεμβρίου 1825 νίκησε τις εχθρικές δυνάμεις του Ντελήμπαση, του Αγιάνη της Σόφιας και του Τατάρ Αγά, κυριεύοντας πολύτιμα λάφυρα και 500.000 περίπου γρόσια (1030 πουνγκιά γρόσια) της χρηματοποστολής. Οι οπλαρχηγοί Γεώργιος Τσόγκας και Γιαννάκης Ράγκος όχι μόνο δεν υποστήριξαν τον Καραϊσκάκη στις επιθέσεις του εναντίον των Τούρκων, αλλά τον εχθρεύονταν θανάσιμα. Στις αρχές Δεκεμβρίου 1825 ο Καραϊσκάκης μετέβη στα Κράβαρα, στην ορεινή Ναυ-

πακτία, όπου σύμφωνα με διαταγή της Κυβερνήσεως επρόκειτο να δημιουργηθεί μεγάλο στρατόπεδο για την υποστήριξη του πολιορκημένου Μεσολογγίου. Όμως, όταν ο σουλιώτης οπλαρχηγός Κώστας Μπότσαρης, διορισμένος ως στρατηγός των ανατολικο-στερεοελλαδίτικων στρατευμάτων στα Σάλωνα, παρουσιάστηκε στη Δερβέκιστα στις αρχές Ιανουαρίου 1826 ως αρχηγός του στρατοπέδου διορισμένος από την Κυβέρνηση, ο Καραϊσκάκης δυσαρεστήθηκε από τη πολιτική αυτή που καλλιεργούσε τη διαίρεση. Η πολιτική της Κυβέρνησης όχι μόνο έσπειρε τη διχόνοια ανάμεσα στον Καραϊσκάκη και Κ. Μπότσαρη, αλλά προκάλεσε αρνητικές συνέπειες τόσο για την οργάνωση του στρατοπέδου στη Δερβέκιστα όσο και για το συντονισμό των ελληνικών δυνάμεων με σκοπό τη βοήθεια του πολιορκημένου Μεσολογγίου. Τον τελευταίο κρίσιμο μήνα της πολιορκίας του Μεσολογγίου η επιδείνωση της αρρώστιας του Καραϊσκάκη, τον ανάγκασε να αποσυρθεί στον Πλάτανο Ναυπακτίας με αποτέλεσμα να απουσιάσει κατά τη σχεδιασμένη Έξοδο των πολιορκημένων ο στρατηγικός ηγέτης, που αναπτέρωνε το ηθικό των ελλήνων αγωνιστών.

Απόστολος Βετσόπουλος

Δρ. Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του University of London, Ιστορικός, ΕΑΠ

E-mail: apostolosve@yahoo.gr

Απόστολος Βετσόπουλος και Κώστας Παπατσίρος

«Η μάχη της Αράχωβας, 18-24 Νοεμβρίου 1826 και ο στρατηγός Γεώργιος Καραϊσκάκης»

Μετά την πτώση του Μεσολογγίου στις 11 Απριλίου 1826, το στράτευμα του Μεχμέτ Ρεσίτ πασά Κιουταχί πορεύτηκε προς την Ανατολική Ελλάδα και έφτασε στην Αθήνα με σκοπό να καταλάβει την Ακρόπολη, το τελευταίο οχυρό της Ρούμελης, που βρισκόταν ακόμη στα χέρια των ελλήνων αγωνιστών, ώστε να σβήσει ολοκληρωτικά η Επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα. Στα μέσα Ιουλίου 1826 ο στρατηγός Καραϊσκάκης διορίστηκε από τον πρόεδρο της Κυβερνήσεως Ανδρέα Ζαΐμη αρχιστράτηγος των ελληνικών στρατευμάτων της ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, επειδή αναγνωριζόταν πλέον από όλους τους πολιτικούς και στρατιωτικούς ότι ήταν ο μόνος που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τον Κιουταχί και να σώσει την Ακρόπολη. Ύστερα

από τις αμφίρροπες μάχες του Χαϊδαρίου 6-8 Αυγούστου 1826, ο Καραϊσκάκης στα τέλη του Σεπτεμβρίου 1826, ορμώνοντας από το στρατόπεδο της Ελευσίνας, αποφάσισε να κάνει εκστρατεία στη Ρούμελη για να αποκόψει τον ανεφοδιασμό του στρατεύματος του Κιουταχή στην Αθήνα και να εδραιώσει την επανάσταση, που φυλλορροούσε από τα «προσκυνήματα» ελλήνων οπλαρχηγών ύστερα από το φιρμάνι του Σουλτάνου και επιπλέον, να εξασθενήσει το στρατόπεδο του Κιουταχή στην Αθήνα, αφού ο τελευταίος θα αναγκαζόταν να στείλει δυνάμεις εναντίον του. Αφού ο Καραϊσκάκης νίκησε τους Τούρκους στη Δόμβραινα στις αρχές Νοεμβρίου 1826 και τους απέκλεισε στους πύργους της, επειδή υποπεύθηκε αιφνιδιαστική κατάληψη της Αράχωβας από τον Μουστάμπεη της Λιβαδιάς έστειλε στις 18 Νοεμβρίου 1826 τους οπλαρχηγούς Αλέξη Γαρδικιώτη Γρίβα και τον Γεώργιο Μήτηρο Βάγια να οχυρωθούν στην πόλη, ενώ παρήγγειλε στον οπλαρχηγό Γεώργιο Δυοβουνιώτη, που βρισκόταν στους Δελφούς να σπεύσει για να ενισχυθεί η άμυνα της πόλης. Πράγματι την ίδια μέρα πληροφορήθηκε ο Καραϊσκάκης ότι ο Μουστάμπεης με 2.000 Τουρκαλβανούς και 200 ιππείς περνούσε από την κοιλάδα του Ζεμενού και κατευθυνόταν στην Αράχωβα. Στη νικηφόρα επταήμερη μάχη της Αράχωβας 18-24 Νοεμβρίου 1826, που ήταν ιδιαίτερα σκληρή, αναδείχθηκε η στρατηγική μεγαλοφυΐα του στρατηγού Γεωργίου Καραϊσκάκη ο οποίος εγκλώβισε τον Μουστάμπεη και τον Κεχαγιάμπεη αξιωματικό του Κιουταχή έξω από την πόλη στους πρόποδες του Παρνασσού και τους νίκησε με τη βοήθεια της πείνας, του φοβερού κρύου και της αδιάκοπης βροχής που ενέσκηψε. Στη μάχη της Αράχωβας βρέθηκαν αντιμέτωποι οι πιο έμπειροι αξιωματικοί των Τούρκων και Έλληνες οπλαρχηγοί, που τους ένωσε και τους οδήγησε στο θρίαμβο ο Γ. Καραϊσκάκης, αφού μόνον 200 εχθροί σώθηκαν με πολλά κρυοπαγήματα. Η επιστολή του Ανδρέα Ζαΐμη προς τον Καραϊσκάκη είναι απόδειξη της ιστορικής δικαίωσης του αρχιστράτηγου: "Η Πατρίς εις αυτήν την περίστασιν εγνώρισεν, τί είναι ο Καραϊσκάκης και ότι χωρίς Καραϊσκάκην δεν εκατορθούτο, ό,τι θαυμασίως κατωρθώθη έως την σήμερον" (17-1-1827).

Απόστολος Βετσόπουλος

Δρ. Νεότερης και Σύγχρονης ιστορίας του University of London, Ιστορικός, ΕΑΠ

E-mail: apostolosve@yahoo.gr

Κώστας Παπασιώρος, Φιλόλογος Μ.Ε.

E-mail: vasiapsu@yahoo.com

Ιωάννης Κατσαβός,

«Είσοδος Γ. Καραϊσκάκη στο πολιορκούμενο Μεσολόγγι και παραμονή επί τριήμερο: 26-29 Οκτωβρίου 1825»

Ο Γ. Καραϊσκάκης από 26 έως 29 Οκτωβρίου 1825, εκμεταλλευόμενος την ανάπαυλα των επιχειρήσεων κατά τους μήνες Οκτώβριο – Νοέμβριο, μπήκε με μικρή συνοδεία στο πολιορκούμενο Μεσολόγγι από τις δυνάμεις του Κιουταχί.

Σκοπός ήταν να ενισχυθεί το σώμα του, ήδη εγκατεστημένο στο στρατόπεδο του Δραγαμέστου (Αστακού), ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη η αποστολή του που απέβλεπε στην καταπόνηση ή και στην εκμηδένιση των Τουρκικών εφοδιοπομπών.

Τελικά το αίτημά του δεν ικανοποιήθηκε, διότι η φρουρά θα εξασθενούσε σοβαρά, ενόψει μάλιστα της επικείμενης (Δεκέμβριος) εμπλοκής στην πολιορκία και των Αιγυπτίων του Ιμπραήμ.

Ιωάννης Κατσαβός,
Υπαξιοματικός Πολεμικού Ναυτικού – Νοσηλεύτης
Ερευνήτης/Συγγραφέας Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας
E-mail: ioankatsavos@gmail.com

Ιωάννης Νεραντζής,

«Τεκμήρια Τοπικής Ιστορίας: Δημητρίου Αινιάνος, γραμματέως, συμπολεμιστού και πρώτου βιογράφου τού στρατηγού Γ. Καραϊσκάκη, Άπαντα: Αποδελτίωση και ερευνητική διήθηση»

Πραγματευόμαστε μια σπάνια όσο και ανεκμετάλλευτη ιστορική πηγή, τιτλοφορούμενη, Δημητρίου Αινιάνος Άπαντα, με υπότιτλο, Απομνημονεύματα Καραϊσκάκη και άλλων αγωνιστών. Αναστύλωσε ο Γ. Βαλέτας και εξέδωσε η “Ο. Ε. Ε. ΑΤΛΑΣ”, Αθήνα 1962.

Αποδελτίωσαμε και ερευνητικά διηθήσαμε τις δύο ενότητες που συναποτελούν το πρώτο μέρος τών Απάντων τού Δημητρίου Αινιάνος, αμφότερες τιτλοφορούμενες με διακριτούς τίτλους.

Αφενός, αποδελτίωσαμε και ιστορικά διερευνήσαμε την ενότητα {σ.σ. 162-276} που ουσιαστικά συνιστά ακριβή ανατύπωση τού αυτοτελούς βιβλίου που έγραψε το 1833 και εξέδωσε το 1834 ο Δημήτριος Αινιάν, με τίτλο, Ο ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ ή ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ ΒΙΟΓΡΑ-

ΦΙΑ ΚΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΑΥΤΟΥ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, (ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ, ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Μ. ΑΡΣΕΝΙΑΔΟΥ ΕΚ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ, 1834).

-Αφετέρου, αποδελτιώσαμε και ιστορικά διερευνήσαμε την έτερη ενότητα—{σ.σ. 277-374} που φέρει τον διακριτόν τίτλο, ἩΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ.

Εννοείται ότι περιοριστήκαμε, κατά την έρευνά μας, στα αφορώντα την Τοπική Ιστορία Ευρυτανίας, Αιτωλίας και Ακαρνανίας, πρωτίστως σε συνάρτηση με τη δράση τού στρατηγού Γ. Καραϊσκάκη εντοπίως.

Εκ παραλλήλου, η Εισήγησή μου φιλοδοξεί να αναδείξει το πνεύμα που διέπει τη συγγραφή τού λαϊκού αγωνιστή Δημητρίου Αινιάνος: σκοπός της συγγραφής του αυτής ήταν να απευθυνθεί σε ένα λαό και σ' έναν τόπο που δεν έχει βρει ακόμα τον εαυτό του και περπατά απαίδευτος και καθυστερημένος στα τυφλά. Πράγματι, η συγγραφή του αναβρύζει από τα σπλάχνα της εθνικότητας, από τους πόνους και τους πόθους τού λαού, που αφού έδωσε τα πάντα για τη λευτεριά του, ήρθε η βασιλεία χέρι-χέρι με τον λογιωτατισμό να τον ρίξει σε νέα τρισβάσταχτη σκλαβιά, ώστε, όταν μιλούσε για την τουρκοκρατία να την ονομάζει «καλό καιρό».

Φροντίσαμε, συνάμα, μέσα από τη μελέτη τών Απάντων τού Δημητρίου Αινιάνος να φανούν οι αφετηρίες και οι πνιγμένες προσπάθειες και να συνειδητοποιηθούν σε λαϊκή βάση οι ανασχετικοί παράγοντες τής αναγέννησής μας. Αυτά που διαμνηνύει ο μεγάλος πατριώτης και διαφωτιστής είναι αιτήματα που και σήμερα μένουν απραγματοποίητα, είναι προβλήματα που μέσα σε δύο αιώνες που πέρασαν μένουν ακόμα άλυτα.

Ο Δημήτριος Αινιάν, γραμματέας, συμπολεμιστής και πρώτος βιογράφος τού στρατηγού Γ. Καραϊσκάκη, είδε την αναγέννησή μας στη λαϊκή της βάση, προβληματίστηκε και αγωνίστηκε δίπλα στον λαό και το ιδανικό του στάθηκε πώς να βγάλει τον λαό αυτόν τον πολύπαθο απ' τη βαρβαρότητα και την καθυστέρηση, πώς να τον λυτρώσει απ' τα δεσμά τής απολυταρχίας. Γι' αυτόν τον λόγο ο Δημήτριος Αινιάν παρουσιάζεται στον μελετητή του πάντα νέος και επίκαιρος.

Ιωάννης Νεραντζής

Δρ. Ιστορικής Γεωγραφίας Πανεπιστημίου Κρήτης

E-mail: nerantzis@sch.gr

Μαρία Παν. Παναγιωτοπούλου,

«Ευρυτανικά βιβλιογραφικά δεδομένα για το στρατηγό Γεώργιο Καραϊσκάκη»

Οι μακραίωνοι ιστορικοί δεσμοί των δύο νομών , Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας ,είναι γνωστοί και αρκετά μελετημένοι. Και δεν πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι και το εδαφικό καθεστώς των περιοχών , στη διαδρομή του χρόνου, συνυφαίνεται με την στενή εξάρτηση του ν. Ευρυτανίας από τον γειτονικό νομό του , με ιδιαίτερη έμφαση στο ότι η περιοχή του Αγίου Βλασίου στο παρελθόν αποτελούσε ευρυτανική επαρχία.

Αυτός είναι ό ένας λόγος που δικαιολογεί την παρουσίαση μιας εισηγήσης ευρυτανικού ενδιαφέροντος για τον στρατηγό Γεώργιο Καραϊσκάκη προκειμένου να τιμηθεί η μάχη της Κορομηλιάς. Ο άλλος λόγος είναι ότι το ιστορικό αυτό πρόσωπο είναι στενά συνδεδεμένο με σημαντικά θέματα της τοπικής ευρυτανικής ιστορίας: από τη μια η σχέση του με τους Γιολδασαίους και από την άλλη το αφιέρωμά του στην εικόνα της Παναγίας Προυσιώτισσας , ένα από τα ιερότερα και σημαντικότερα προσκυνήματα της Ρούμελης, κυριαρχούν στην ευρυτανική ιστοριογραφική παραγωγή.

Πρόθεσή μας είναι να συγκεντρωθούν, στο μέτρο του δυνατού, τα βιβλιογραφικά δεδομένα που καταδεικνύουν την ευρυτανική διάσταση της δράσης του στρατηγού, αναδεικνύοντας τις αντιθέσεις τους.

*Μαρία Παν. Παναγιωτοπούλου,
Δρ. φιλολογίας- ΠΕ αρχειονόμος, προϊσταμένη ΓΑΚ Ευρυτανίας
E-mail: mail@gak.eyr.sch.gr*

Δημήτριος Παντελοδήμος,

«Η Δίκη του Γεωργίου Καραϊσκάκη στο Αιτωλικό»

Εξετάζονται τα αίτια της πολιτικής αναταραχής στην Πελοπόννησο και ο αντίκτυπός της στη Δ. Στερεά Ελλάδα, όπου ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος επιχείρησε να επιβάλει την κυριαρχία του, εκμεταλλευόμενος τις αντιθέσεις των τοπικών πολιτικών και στρατιωτικών παραγόντων. Προσδιορίζονται οι λόγοι της σύγκρουσής του με τον δυναμικό οπλαρχηγό των Αγράφων Γ. Καραϊσκάκη, του οποίου

επεδίωκε να εκμηδενίσει τη δύναμη, προσφεύγοντας στην προσφιλή του τακτική της σκευωρίας και της κατηγορίας για εσχάτη προδοσία.

Περιγράφονται διεξοδικά τα σχέδια των δύο ανδρών και η εμπλοκή των τοπικών παραγόντων. Εξιστορούνται τα γεγονότα στο Μεσολόγγι έως το Μάρτιο του 1824. Παρέχονται, τέλος, λεπτομέρειες για τη δίκη στο Αιτωλικό, η οποία δεν κατέληξε σε καταδικαστική απόφαση αλλά σε Προκήρυξη στις 2 Απριλίου για τα «εγκλήματα» του Καραϊσκάκη, που εγκατέλειψε το Μεσολόγγι βαριά άρρωστος, αλλά ενισχυμένος ηθικά, όπως απέδειξε η κατοπινή δραματική πορεία του.

Δημήτριος Παντελοδήμος,
Ομότιμος καθηγητής Ιστορίας και Αρχαιολογίας
της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
E-mail: nikolaspan30@yahoo.com

Βάια Σπυρέλη,

«Θεατρική γραφή και αναπαράσταση στο μνημονικό τόπο Ταμπούρια Καραϊσκάκη του ιστορικού γεγονότος. Η μάχη του Σοβολάκου ή της Κορομηλιάς: 16 Ιανουαρίου 1823»

Η εισήγηση επικεντρώνεται στον τρόπο που η τοπική ιστορία γίνεται επίκαιρη γραφή και εικονική αναπαράσταση. Εξετάζεται πρώτα πώς προέκυψε το θεατρικό δρώμενο της Κορομηλιάς και ποιες προϋποθέσεις και ασφαλείς παράγοντες το γέννησαν. Αναφέρονται στη συνέχεια οι πηγές (βιβλιογραφικές και προφορικές μαρτυρίες) καθώς και ο τρόπος σύνθεσης του δρώμενου αλλά και ο βαθμός πρόσληψης από το κοινό.

Βάια Σπυρέλη
Εκπαιδευτικός και Θεατρολόγος
E-mail: vaiaspireli@yahoo.gr

Χρυσούλα Σπυρέλη,

«Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης στη νεοελληνική ποίηση. Η Δικαίωση νυν και αεί».

Στην παρούσα εισήγηση επιχειρείται μια περιδιάβαση στο ποιητικό τοπίο νεοελλήνων δημιουργών με στόχο να εντοπιστούν στοιχεία λογοτεχνικής αναπαράστασης του ηρωικού προτύπου, όπως ενσαρκώνεται στο πρόσωπο-σύμβολο του αγωνιστή της ελληνικής επανάστασης Γεωργίου Καραϊσκάκη. Θα εστιάσουμε κυρίως σε περιό-

δους κρίσης, όπου υπερτονίζεται η τόλμη, η αθυροστομία και το ασυμβίβαστο του ήρωα με την εξουσία. Αν στις αρχές του εικοστού αιώνα ο Γιος της Καλογριάς είναι για τον Παλαμά «ο ασύγκριτος», η ατίθαση ψυχή, «τιθασευμένη στο τέλος από μόνη την ιδέα της Πατρίδας», στα ποιήματα του δεύτερου μισού του ίδιου αιώνα, οι ποιητές μετατρέπονται σε μεσάζοντες προκειμένου να ακουστεί επανασηματοδοτημένη η σθεναρή και toλμηρή αντίδραση του αγωνιστή απέναντι στον καθησυχασμό και τη διαφθορά. Αναφέρω πλείστα παραδείγματα και μεταξύ αυτών τα εξής: Ο Θωμάς Γκόρπας ονειρεύεται τον Αρχιστράτηγο Καραϊσκάκη να αντιδρά με θαυμαστή ακρότητα στη σύγχρονη δουλεία του καταναλωτισμού και της ψευδώνυμης ευδαιμονίας (βρίζει, βήχει, λάμπει και...). Ο Σωτήρης Σαράκης τον αποκαλεί «των ηρώων παμμέγιστον», «ψυχή ακραία», που περιφρόνησε το θάνατο και την Αυτοκρατορία (δείχνοντας και στους δυο τα οπίσθιά του). Στο ποίημα του Ηλία Γκρή «Ο Καραϊσκάκης στο μπαρ “τσάι στη Σαχάρα”» ο ήρωας μπαίνει κλεφτά ανάμεσα στους θαμώνες, τον αγκαλιάζει ο ποιητής και λέει φωναχτά το παράπονό του (Α! βρε Καραϊσκό πουτσαρά πώς φύρανε η φύτρα μας!). Στο ποίημα του Κύπριου Κυριάκου Χαραλαμπίδη «Υποδοχή του Γεωργίου Καραϊσκάκη εν παραδείσω» οι άγγελοι οδηγούν εν πομπή τον Καραϊσκό στον ουρανό κι εκεί αποθεώνεται ο άντρας που έμεινε απροσκύνητος και αθυρόστομος μέχρι θανάτου. Αναστάσιμη χαρά και πανανθρώπινη ενότητα φέρνει ο καλπασμός του Καραϊσκάκη στη σύγχρονη Αθήνα, κατεβαίνοντας από το άγαλμά του, στο αφηγηματικό ποίημα του Γιώργου Ζιόβα. Τέλος, «Η Ωδή στον Γεώργιο Καραϊσκάκη» του Γιώργου Μπλάνα είναι ένα δοξαστικό της παλικαριάς, της «φωτεινής τρέλας», της αψηφισιάς, μια σύνθεση ακόμα που αποδεικνύει τη νίκη της ποίησης στους αιώνες.

*Χρυσούλα Σπυρέλη
Δρ. νεοελληνικής λογοτεχνίας
E-mail: spyreli@yahoo.gr*

Γεώργιος Σταθόπουλος και Ματθαίος Σταμούλης,

«Η θέση και ο ρόλος των αγαλμάτων του Γ. Καραϊσκάκη. Η περίπτωση του Μεσολογγίου και του Δραγαμέστου»

- Τ' ἀγάλματα εἶναι στὸ μουσεῖο.

- Ὅχι, σὲ κυνηγοῦν, πῶς δὲν τὸ βλέπεις;

θέλω νὰ πῶ μὲ τὰ σπασμένα μέλη τους,

μὲ τὴν ἄλλοτινὴ μορφή τους ποὺ δὲ γνώρισες

κι ὁμως τὴν ξέρεις.

Γ. Σεφέρης (Κίχλη)

Η ερευνητική αυτή εργασία γίνεται με σκοπό τη διερεύνηση και ανάδειξη του ρόλου των νεοελληνικών μνημείων και εν προκειμένω του Γ. Καραϊσκάκη, σε σχέση με το χώρο ανέγερσής τους. Τόσο η ανέγερση του μνημείου του Μεσολογγίου στον «Κήπο των Ηρώων», όσο και στο Δραγαμέστο, σημερινό Καραϊσκάκη του Δήμου Αστακού, αποτελούν τόπους μνήμης, τόπος όπου αναδείχτηκε η ιστορική – ηρωική μορφή του Γ. Καραϊσκάκη. Τα μνημεία αποτελούν τον ορατό δεσμό του παρόντος με το παρελθόν, είναι η υλική βάση σχηματοποίησης και συντήρησης της μνήμης. Σκοπός της δημιουργίας του μνημείου είναι να λειτουργεί ως οπτικό ερέθισμα, για να διεγείρει τη μνήμη. Αποτελεί ένα συμβολικό μέσο αφήγησης του παρελθόντος, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στην επανένταξη της ατομικής μνήμης στην συλλογική. Καθώς η μνήμη είναι υποκειμενική, έτσι και η πρόσληψη του νοήματος, που εκπέμπει το μνημείο, από τον θεατή εμπεριέχει στοιχεία υποκειμενικότητας. Ο μνημονευτικός τρόπος λειτουργίας του μνημείου ακολουθεί τους περιορισμούς και τις συμβάσεις που χαρακτηρίζουν τις λειτουργίες της μνήμης. Δηλαδή και το μνημείο επιλέγει και σχηματοποιεί μια συγκεκριμένη αντίληψη του παρελθόντος, που ακολουθεί την επίσημη και εθνική ιστορία. Ο Καραϊσκάκης, ανδρείος, δραστήριος, εύγλωττος, ακούραστος, υπομονετικός, νους εφευρετικός, με χαλύβδινη θέληση, με δύναμη σκέψης και ιδιαίτερη ικανότητα στην ταχύτατη λήψη αποφάσεων και εκτέλεση αυτών, ήταν άνθρωπος με πολλά προτερήματα ενός καλού στρατηγού. Στα τέλη Αυγούστου του 1825 έφτασε στο Ξηρόμερο και στρατοπέδευσε στο Δραγαμέστο. Επιχείρησε να συσπειρώσει γύρω του όλους τους οπλαρχηγούς που είχαν αποσυρθεί στον Κάλαμο και στους λόγγους της Ακαρνανίας με σκοπό να ενισχύσει τον αγώνα των πολιορκημένων Ελλήνων στο Μεσολόγγι. Με ορμητήριο το Δραγαμέστο και τη μονή του Προφήτη

Ηλία διενήργησε τρεις σημαντικές επιχειρήσεις πλήττοντας τις εφοδιοπομπές του Κιουταχί. Η δράση του Καραϊσκάκη στην περιοχή του Ξηρομέρου εμπόδισε τον εφοδιασμό του οθωμανικού στρατού και αύξησε τα κρούσματα λιποταξίας των στρατιωτών του. Στις αρχές Δεκεμβρίου ο στρατηγός Καραϊσκάκης έφυγε από το Δραγαμέστο, επειδή δεν μπορούσε πλέον να φανεί άλλο χρήσιμος στο Μεσολόγγι. Οι εθνικοί ήρωες αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της πολιτικής κουλτούρας των εθνικών κρατών, αφού εμπνέουν την κοινωνία και νομιμοποιούν το εθνικό κράτος με την αναγνώρισή τους. Το 1930 το Δραγαμέστο μετονομάστηκε σε Καραϊσκάκης, για να θυμίζει στις επερχόμενες γενιές τους ηρωισμούς του στρατηλάτη της Ρούμελης. Το ερώτημα που τίθεται, είναι, ποιος είναι ο ρόλος της υλικότητας μιας αναπαράστασης, και ποιος ο συμβολισμός της ανέγερσης ενός αγάλματος στο δημόσιο χώρο; Για να γίνει κατανοητός ο ρόλος των αγαλμάτων και η δυναμική που εκπέμπουν, θα πρέπει να στραφεί κανείς στην λειτουργία και τις πολιτικές της μνήμης. Η ανέγερση ενός μνημείου μπορεί να γίνει κατανοητή, ως ποιητική διαδικασία συγκρότησης της μνήμης από υποκείμενα και κοινωνικές ομάδες, τόσο σε τοπικό επίπεδο, όσο και στο συγκεκριμένο εθνικό μνημονικό συμφραζόμενο. Σε μια εποχή με αυξημένη απώλεια της ταυτότητας, σε ένα γρήγορα μεταβαλλόμενο κόσμο, η συλλογική ενθύμηση, μέσα από τα ηρωικά αγάλματα του δημόσιου χώρου, αποτελούσε και αποτελεί απαραίτητο στοιχείο συσπείρωσης για την κοινή μνήμη και ταυτότητα. Τα αγάλματα αντιπροσωπεύουν την προσωποποίηση του έθνους. Αποτελούν ένα υλικό με οπτική σύνδεση με το παρελθόν και δρουν για τη νομιμοποίηση της εξουσίας. Μέσα από αυτή την έρευνα αναδεικνύεται και εκφράζεται ένας προβληματισμός, όπως και στο σύγχρονο ακαδημαϊκό περιβάλλον, που σηματοδοτείται από το έντονο ενδιαφέρον για τα παιχνίδια της μνήμης, το ρόλο των μνημείων και τις σημασίες που αυτά προσλαμβάνουν.

Γεώργιος Σταθόπουλος,

Dr. Φιλοσοφίας και Λογοτεχνίας, Εκπαιδευτικός

E-mail: Stathopoulosgeorgios@yahoo.gr

Ματθαίος Σταμούλης,

Υπ. Dr. Κοινωνικής Λαογραφίας, Εκπαιδευτικός

E-mail: mstamoulis1@gmail.com

Θεόδωρος Τομαράς,

«Γεώργιος Καραϊσκάκης: ο ήρωας και άνθρωπος, με τη ματιά του Γιάννη Βλαχογιάννη»,

Μια αναδρομή στο πλούσιο υλικό που μας κληροδότησε ο Ναυπάκτιος ιστοριοδίφης και συγγραφέας του 1821 Γιάννης Βλαχογιάννης, η οποία φωτίζει πολλές πτυχές, γνωστές και άγνωστες, του χαρακτήρα του ανθρώπου και ήρωα Γεωργίου Καραϊσκάκη.

Θεόδωρος Τομαράς,

Φιλολόγος

E-mail: tomarasth@yahoo.gr

Ηλίας Υφαντής,

«Η προφορική παράδοση για τη “Μάχη του Αγίου Βλασίου ή Σοβολάκου (1823)” συντελεστής στην επανασηματοδότηση της μνήμης. Η περίπτωση της μαρτυρίας του Ζαχαρία Στουρνάρα»

Το θέμα εστιάζει στη νικηφόρα «Μάχη του Αγίου Βλασίου ή Σοβολάκου», που διεξήγαγε ο Γεώργιος Καραϊσκάκης τον Ιανουάριο του 1823, στην τοποθεσία «Αλώνι της Κορομηλιάς». Πρόκειται για ένα ιστορικό γεγονός άμεσα συνδεδεμένο με την πρώτη αποτυχημένη πολιορκία του Μεσολογγίου (Δεκ. 1822) από τους Τούρκους. Αφού αναφερθούμε στις κυριότερες πηγές (όπως απομνημονεύματα αγωνιστών) που τροφοδότησαν την επίσημη ιστορία για τη συγγραφή αυτού του γεγονότος, θα επιχειρήσουμε στη συνέχεια να παρουσιάσουμε την εκδοχή που προέρχεται από την προφορική παράδοση της περιοχής.

Συγκεκριμένα θα οπτικοποιήσουμε τοπόσημα και ονόματα αγωνιστών που συμμετείχαν στην εν λόγω μάχη, τα οποία προκύπτουν από μαρτυρίες του Ζαχαρία Στουρνάρα (έτ. γένν. 1801), πρωτοπαλικάρο του Καραϊσκάκη, και διασώθηκαν από τους απογόνους του.

Τέλος θα επικεντρωθούμε στην σημασία που έχει στην παραπάνω περίπτωση, ο ανεπίσημος λόγος της προφορικής παράδοσης στην ανατροφοδότηση της συλλογικής μνήμης και ειδικά στην επανασηματοδότηση των Τόπων Μνήμης.

Ηλίας Υφαντής, Φιλολόγος,

Επιμορφωτής ΤΠΕ.

E-mail: linosyfantis@yahoo.gr

Αλεξάνδρα Χρήστου

«Γεώργιος Καραϊσκάκης – Τεκμήρια μνήμης. Η συλλογή Ν. Ψημμένου»

Με την ανακοίνωση αυτή παρουσιάζεται η συλλογή έργων τέχνης και τεκμηρίων μνήμης με θέμα τον Γεώργιο Καραϊσκάκη την οποία δώρισε το 2009 ο πανεπιστημιακός καθηγητής και συλλέκτης Νίκος Κ. Ψημμένος στη γενέτειρα της μητέρας του και τόπο ούτως ή άλλως συνδεδεμένο με τον αγωνιστή, τον Εμπεσό Βάλτου Αιτωλοακαρνανίας όπου και ο υπό δημιουργία οριστικός χώρος έκθεσής της. Γνωστοποιείται η σύσταση της συλλογής και εξετάζεται κυρίως μια ομάδα χαρακτηριστικών του 19ου αιώνα. Η ύπαρξη της συλλογής αναδεικνύει τη διαχρονική απήχηση της ιδιαίτερης προσωπικότητας του ήρωα, τον ρόλο του ως εθνικού συμβόλου με μείζονα σημασία στην επιτυχή έκβαση της Επανάστασης αλλά και ως συμβόλου των ιδεωδών της αγωνιστικότητας, της ελευθερίας και της επαναστατικότητας. Τέλος, με αφορμή τη συλλογή επιχειρείται η σύνδεση της τέχνης με τη θεραπεία της ιστορικής μνήμης, της τοπικής υπερηφάνειας και της αισθητικής συγκίνησης.

*Αλεξάνδρα Χρήστου
Εκπαιδευτικός Μ. Ε. – Πτυχιούχος τμ. Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών
E-mail: alinechrist2@gmail.com*

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΚΑΙ Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Για τον Γεώργιο Καραϊσκάκη

21-22 Αυγούστου 2015

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης.
Γύψος επιζωγραφισμένος με κέρι,
φυσικό μέγεθος (1993).
Έργο του Βασίλη Παπασάικα.